

SİLAHLI ÇATIŞMALARLA İLGİLİ DTB TUTUM BELGESİ

*DTB 68. Genel Kurul toplantısında kabul edilmiştir.
Ekim 2017, Chicago, ABD*

GİRİŞ

1. Hekimlerin silahlı çatışma ortamlarındaki görevleri Silahlı Çatışma ve Diğer Olağandışı Durumlarda Sağlık Alanındaki Etik İlkelerine ilişkin DTB Tutum Belgesi ile Silahlı Çatışma ve Diğer Şiddet Durumlarına ilişkin DTB Kararları adlı belgelerde düzenlenmiştir.
2. Hekimler, silahlı çatışmaların başlatılması ya da sürdürülmesiyle ilgili kararlarında; siyasetçilerin, hükümetlerin ve güç sahibi başka kesimlerin, bu kararların sağlık dahil çeşitli alanlarda yol açabileceği sonuçların farkında olmaları için çalışmalıdır.
3. Silahlı çatışma, kişilerin ve toplulukların sağlığına olduğu kadar sağlık tesisleri, konut, içme suyu şebekeleri ve kanalizasyon dahil kritik altyapılara da zarar verir. Ayrıca çevresel bozulmaya yol açar. Kritik önem taşıyan altyapının bu şekilde tahribi malnütrisyonla birlikte örneğin kolera ve tifüs gibi suyla geçen enfeksiyon hastalıklarına neden olabilir. Savaş hali aynı zamanda fabrikalar ve üretim merkezleri, tarım dahil olmak üzere çalışma yaşamıyla ilgili altyapıyı da tahrip eder. Hasar görmüş altyapının onarımı çatışmalar sona ermedikçe ilerleyemez.
4. Savaşlar çeşitli nedenlerle başlayabilir. Çatışmalardan kaçınmaya yönelik çabalar çoğu kez yetersiz kalmakta, ülke liderleri çatışma yerine başka alternatif aramayabilmektedir. Savaştan kaçınılması ve yapıcı alternatif arayışları her zaman arzu edilen durumlardır.
5. Bir savaşın “haklı savaş” olduğunu ileri sürenlerin, bunun aşırı atıfta bulunulmaması gereken nadir ve uç bir durum olduğunu anlamaları temel önemdedir. “Haklı” savaş kavramı şiddetin meşrulaştırılması amacıyla kullanılmamalıdır.
6. Savaş ya da silahlı çatışmanın diğer biçimleri genellikle en yoksul durumda olanların koşullarını daha da kötüleştirir. Kendi Ülkesinde Yerinden Olmuş kişilerin ve mültecilerin sayısındaki artışa katkıda bulunur.
7. Hekimler, çatışmalar sırasında, nüfusun katlandığı acıların hafiflemesi için tarafları etkileme çabası içinde olmalıdır.

ÖNERİLER

8. DTB savaşın her zaman en son çare olması gerektiğine inanmaktadır. Hekimler ve ulusal tabip birlikleri (UTB'ler) savaşın insani açıdan yol açacağı sonuçlar konusunda hükümetleri ve devlet dışı aktörleri uyarmalıdır.
9. Hekimler; siyasetçilerin, hükümetlerin ve yetki sahibi diğer kesimlerin; silahlı çatışmayla ilgili aldıkları kararların sonuçlarının daha fazla farkına varmalarını sağlamak için çalışmalıdır.
10. DTB savaşın her zaman büyük insani acılara ve kayıplara yol açtığını bilmektedir. Devletler ve devlet dışı aktörler dahil olmak üzere silahlı çatışmada yer alan diğer yetkililer bu eylemlerinin sonuçlarıyla ilgili sorumluluklarını kabullenmeli, bu sonuçlarla ilgili olarak uluslararası mahkemelere ve yargı organlarına hesap vermeye hazır olmalıdır. DTB yetkililerin bunun gerekliliğini görmelerini ve gerçekleşmesi için işbirliği yapmalarını önermektedir.
11. DTB silahlı çatışmaların etkisinin en ağır biçimde, kadınlar, çocuklar, gençler, yaşlılar ve toplumun en yoksul kesimleri dahil savunmasız durumdaki insanlar tarafından hissedileceğini kabul eder. Hekimler sağlık hizmetlerine ayrılan kaynakların ayrımcılığa yol açmamasını sağlamalıdır.
12. Hekimler, çatışmaların zarar verip bozulmalara yol açtığı yörelerde yaşayanlara temel hizmetleri ulaştırma gerekliliğini yetkili mercilere sürekli anımsatmalıdır.
13. Çatışma sona erdikten sonra öncelik, sağlıklı bir yaşam için gerekli temel altyapının yeniden inşasına verilmelidir. Buna barınma, kanalizasyon, temiz su ve yiyecek sağlanması dahildir ve bunları eğitim ve iş olanaklarının yaratılması izlemelidir.
14. DTB çatışmanın taraflarından, Şiddet Ortamlarında Sağlık Çalışanlarının Korunmasıyla ilgili DTB Bildirgesi'nde belirtildiği gibi, ilgili uluslararası insancıl hukuk kurallarına uymalarını, sağlık tesislerini askeri üs olarak kullanmamalarını ve bu kurumları, çalışanlarını ve araçlarını hedef almamalarını, yaralı kişilerin ve hastaların sağlık hizmetlerine erişimini engellememelerini talep eder.
15. Hekimler, tarafların aile bütünlüğünü korumalarını, mümkün olduğu hallerde insanları doğrudan ve acil tehlike olan yerlerden tahliye etmelerini sağlamak için, yardım kuruluşları ve ilgili diğer kuruluşlarla birlikte çalışmalıdır.
16. Hekimler, Travma Sonrası Stres Bozukluklarının (TSSB) ve çatışma sonrası diğer psikososyal ve psikosomatik sorunların yaygın görülebileceğini dikkate almalı ve savaşmış olanlarla sivillere, gerekli bakım ve yardımları sağlamalıdır.

17. Adli tıp uzmanları dahil olmak üzere hekimler, kaybolanların ve yaşamını yitirenlerin belirlenmesine yönelik çabaların güvenlik güçleri tarafından engellenmemesi için ailelere yardımcı olmalıdır.